

KLAGANDE

Frösunda Omsorg AB, 556509-2482
Tåggatan 4
973 31 Luleå

Ombud: Linda Olofsson

MOTPART

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten
103 51 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut 2019-10-14

SAKEN

Återkrav av assistansersättning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan beslutade den 14 oktober 2019 att inte ändra sitt tidigare beslut att Frösunda omsorg AB (Frösunda) ska betala tillbaka 820 400 kr som bolaget har fått för mycket i assistansersättning för perioden februari – oktober 2014. Som skäl för beslutet angav Försäkringskassan i huvudsak följande. Det är inte tillräckligt att assistenten har befunnit sig tillsammans med den försäkrade för att anse att assistans har utförts.

Assistans ska ha lämnats för de insatser som ersättning har beviljats för, dvs. hjälp med grundläggande behov och andra personliga behov. Med hänsyn till vad som framkommit om den försäkrades hälsotillstånd kan assistans inte ha utförts. Utbetalning av assistansersättning grundar sig bl.a. på att korrekta tidredovisningar inlämnas till Försäkringskassan där det redogörs för vilken assistent som utfört assistans och tiden för utförandet.

Assistansanordnaren intygar med underskrift att uppgifterna är riktiga. Arbetsgivaransvaret sträcker sig längre än att endast förutsätta att assistans alltid lämnas i enlighet med vad som anges i tidredovisningen. I arbetsgivaransvaret ingår att ha en sådan organisation att det är möjligt att ha kännedom om hur assistansen bedrivs och att ha uppföljning av densamma. Genom att lämna in felaktiga tidredovisningar har Frösunda orsakat att ersättning betalats ut felaktigt. Det har inte kommit fram några särskilda skäl för att eftergift ska medges.

Frösunda yrkar att det överklagade beslutet ska upphävas. Till stöd för sin talan anför bolaget bl.a. följande. Det är ostridigt att tidigare assistansersättning har utbetalats felaktigt. Försäkringskassan har hittills inte presenterat något som gör sannolikt att assistans inte utförts. Försäkringskassan har inte heller gjort sannolikt att bolaget orsakat den felaktiga utbetalningen genom att lämna oriktiga uppgifter, underlåta att fullgöra uppgifts- eller anmälningsskyldighet eller att bolaget borde ha insett att ersättningen utbetalats felaktigt eller med för högt belopp. Arbete som

assistent kan mycket väl ha utförts trots att den enskilde inte uppfyllt rekvisiten för att vara berättigad till den utförda assistansen. Det kan inte krävas att de personliga assistenterna som är anställda av bolaget har tillräckliga kunskaper om personkretstillhörighet eller vad som i övrigt krävs enligt lag för att ha rätt till assistans. Så länge assistansen har utförts hos den enskilde i enlighet med det schema som fastställts av arbetsgivaren och assistenterna därefter undertecknat tidredovisningarna måste arbetsgivaren anses vara i god tro kring frågan om assistans verkligen utförts. Tidredovisningar kan inte i sig utgöra oriktiga uppgifter enbart på den grunden att den enskilde inte längre, eller ens någonsin, uppfyllt rekvisiten för att ha rätt till assistansersättning. En sådan ordning skulle innebära ett ansvar för assistansanordnare som går långt utöver dess anmälningsskyldighet. Betydelsen av verksamhetschefens intygande bör begränsas till att den av assistenterna påstått utförda assistansen har utförts i enlighet med det schema som verksamhetschefen upprättat och är ansvarig för. Att systemet inte alltid förhindrar eller upptäcker brister kan inte läggas arbetsgivaren till last och skulle medföra att assistentens och den enskildes intygande helt saknar funktion. De uppgifter från sjukvården och kriminalvården som visar att den enskilde inte haft rätt till assistansersättning har varit okända för bolaget innan den nu aktuella återkravsutredningen lämnats till bolaget. Kontakten med den enskilde har i det här fallet skett per telefon vilket hindrar att tidigare okända förmågor hos den enskilde kunnat iakttas av den administrativa personalen. Mot den bakgrunden kan det inte anses skäligt att bolaget borde ha känt till att den enskilde i detta fall inte hade rätt till den assistansersättning som han var beviljad av Försäkringskassan.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Enligt 108 kap. 2 § socialförsäkringsbalken ska Försäkringskassan besluta om återbetalning om den försäkrade eller någon annan som har fått ersättning har förorsakat att denna har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet. Av andra stycket framgår att detsamma gäller om ersättning i annat fall har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och den som fått ersättningen har insett eller skäligen borde ha insett detta.

Enligt 108 kap. 9 a § SFB får Försäkringskassan besluta om återkrav av assistansersättning från den till vilken ersättningen har betalats ut enligt 51 kap. 19 § SFB i stället för från den försäkrade. Återkrav mot någon annan än den försäkrade får uppgå till högst det belopp som denne tagit emot.

Det framgår av 108 kap. 11 § SFB att kraven på återbetalning helt eller delvis får efterges. Vid prövningen av om eftergift bör medges ska en individuell och sammanvägd bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet göras. De faktorer som kan behöva beaktas är bl.a. orsaken till den felaktiga utbetalningen, hur lång tid det gått sedan utbetalningen, beloppets storlek och den återbetalningsskyldiges ekonomiska förhållanden (se RÅ 2008 ref. 2).

Försäkringskassan har bevisbördan för att återbetalningsskyldighet föreligger (se HFD 2011 ref. 81 och HFD 2013 ref. 50).

Förvaltningsrättens bedömning

Det är ostridigt i målet att Frösunda har fått 820 400 kr i felaktigt utbetald assistansersättning. Förvaltningsrätten finner inte skäl att göra någon annan bedömning i denna del.

Enligt förvaltningsrättens uppfattning talar utredningen i målet starkt för att redovisad assistans inte har utförts. Försäkringskassan får därför anses ha visat att assistansersättningen inte har använts till köp av personlig assistans och att den därför har utbetalats felaktigt. Vad gäller invändningen att Frösunda varit i god tro konstaterar förvaltningsrätten att det enligt ordalydelsen i 108 kap. 2 § SFB endast krävs att ersättningsmottagaren, dvs. bolaget, har lämnat oriktiga uppgifter och inte att mottagaren varit medveten om felaktigheten eller på annat sätt agerat oaktsamt. Redan av denna anledning har det funnits skäl att rikta återbetalningskravet mot bolaget.

Förvaltningsrätten anser att det sammantaget föreligger grund för att ålägga Frösunda återbetalningsskyldighet i enlighet med Försäkringskassans beslut. Det har inte kommit fram några omständigheter som utgör skäl för eftergift av återbetalningsskyldigheten. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-12).

Anna Björklund

Rådman

Nämndemännen Antina-Maria Hessel, Annmarie Pettersson Palvall och Eva Wollin har också deltagit i avgörandet.

Förvaltningsrättsnotarien Erik Simberg har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-12

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 2 månader

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Oftast är sista dagen för överklagande exakt 2 månader från det datum som tiden börjar räknas.

Exempel: Du fick del av beslutet den 21 december
→ tiden går ut den 21 februari.

Om samma datum inte finns i slutmånaden går tiden i stället ut på slutmånadens sista dag.

Exempel: Du fick del av beslutet den 31 december
→ tiden går ut den 28 februari.

Är sista dagen en lördag, söndag eller helgdag, mid-sommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

och varför du tycker att kammarrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.